

Jaarverslag 2019

“Steenuilbescherming op de Bevelanden”

Op Zuid-Beveland en Walcheren zijn nu totaal 350 nestkasten beschikbaar voor steenuilen.

Om een broedseizoen te doen slagen moeten alle omstandigheden goed zijn. Er moet voldoende voedsel in de vorm van insecten en muizen beschikbaar zijn. En ook de weersomstandigheden zijn belangrijk tijdens het broeden maar ook in de periode dat de jongen nog door hun ouders gevoerd worden.

In het broedseizoen van 2019 waren alle voornoemde omstandigheden tot en met het uitvliegen van de jongen optimaal. April, de maand waarin de eieren worden gelegd, was warm en droog, de overgang naar mei verliep kouder en natter, maar toen de eitjes uitkwamen was het opnieuw mooi warm en droog weer. Het aantal eieren dat wordt gelegd houdt rechtstreeks verband met de beschikbare hoeveelheid muizen. Dit jaar was het een goed muizenjaar en waren er dus grote nesten. Er was zelfs één broedsel met 7 eieren.

Er vinden minimaal per jaar 3 nestkastcontroles plaats, de eerste ronde wordt in februari gehouden. In die maand hebben de steenuilen hun keus wat betreft de broedlocatie al gemaakt. Dan volgt de tweede ronde tussen 1 mei en 21 mei waarbij de nestkasten die in februari al bezet waren opnieuw gecontroleerd worden om te bepalen wanneer de jongen geringd kunnen worden. Vanaf 2016 worden daar nu ook vrijwilligers voor ingezet. Het wordt tijdens die controles duidelijk hoeveel eieren zijn gelegd en wanneer die ongeveer uitkomen. De volgende controle vindt dan vanaf eind mei plaats om de jongen te kunnen ringen.

Sinds 1996 het steenuilbeschermingswerk in heel Nederland werd ingezet is er veel ervaring opgedaan met het controleren van broedkasten tijdens het broedseizoen. Hierdoor is duidelijk geworden dat er tijdens deze controles zo goed als geen verstoring van de broedsels plaatsvindt. Maar het is wel belangrijk dat de controles door ervaren mensen worden uitgevoerd.

Vanaf 2016 worden daar nu ook vrijwilligers voor ingezet. Het wordt tijdens die controles duidelijk hoeveel eieren zijn gelegd en wanneer die ongeveer uitkomen. De volgende controle vindt dan vanaf eind mei plaats om de jongen te kunnen ringen.

Vanaf 2007 tot en met 2019 zijn op de Bevelanden al ruim duizend jonge steenuilen geringd. Helaas zijn er zoveel nu niet meer in leven, steenuilen worden hier ongeveer 9 jaar oud. Het lukt de controleurs om de ringen van de uiltjes af te lezen waardoor er veel informatie kon worden verzameld. Bij het ringen wordt de leeftijd bepaald aan de hand van de vleugelmaat en worden de jongen gewogen. (foto)

Het oudste steenuilvrouwtje, waarvan dit jaar de ring is afgelezen, was 9 jaar oud en heeft voor zover bekend in haar leven 15 jongen voortgebracht. Er zijn nu nog maar enkele andere oudere vrouwtjes. Jonge vrouwtjes vliegen na het uitvliegen soms langere afstanden om een nieuwe plaats te vinden dan de steenuil mannen, die blijven liever dichtbij hun geboorteplek.

Omdat ook in Zeeuws Vlaanderen veel jonge steenuilen worden geringd is het mogelijk geworden te bewijzen dat steenuilen over de Westerschelde vliegen. In 2015 werd in Ovezande de ring van een steenuilvrouwtje gelezen ze was vier jaar daarvoor geringd in Philippine (Zeeuws Vlaanderen)

In dat jaar werd een ring in Rilland afgelezen van een steenuilvrouwtje dat in Essen (BE) werd geringd. In 2017 werd in 's-Heerenhoek ook een Vlaamse steenuil gevonden, ze was het jaar er voor geringd in Glabbeek, een plaats ten oosten van Brussel, hemelsbreed 125 km verder.

Broedsels in

2018 55 nestkasten, 3 gebouwen en 2 bomen

2019 50 nestkasten, 3 gebouwen en 2 bomen

Legsels

2018 3 nesten met 5 eieren, 8 nesten met 4 eieren, 28 nesten met 3 eieren

2019 10 nesten met 5 eieren, 12 nesten met 4 eieren, 7 nesten met 3 eieren

Geringde steenuilen, uitgevlogen:

2018 121 jongen

2019 145 jongen

Nog steeds bevinden de meeste steenuilen zich binnen het goed bewaard cultuurlandschap van de Zak van Zuid-Beveland. Maar sinds enkele jaren vindt uitbreiding buiten dat gebied plaats. Voor het eerst werd in Kattendijke een broedend paartje aangetroffen (moeder steenuil kwam uit Rilland) en in Wemeldinge vond men een steenuil als verkeersslachtoffer. Ook op het voormalig eiland Wolphaartsdijk werden op nieuwe plekken broedende steenuilen in nestkasten aangetroffen. Mogelijk doordat de winter van 2018/2019 enkele zeer koude periodes kende, zijn er oudere steenuilen gestorven.

15 Nestkasten die in 2018 nog bezet werden, waren in het voorjaar van 2019 leeg. Daar staat tegen over dat er op 8 nieuwe locaties bezette steenuilnestkasten werden gevonden. In Rilland en omgeving worden elk jaar nog ongeveer drie paar steenuilen aangetroffen. Dit jaar vond ook dáár uitbreiding plaats, in Waarde werden jonge steenuilen op een boerderij gezien. Op de foto links: één van de ouders.

Sinds 2016 wordt het steenuilbeschermingswerk op de Bevelanden niet meer financieel ondersteund door de Provincie Zeeland. "Vrienden van de steenuil" hebben toen het Zeeuws Steenuilfonds opgericht. (Administratief ondergebracht bij Stichting Het Zeeuwse Landschap) Ieder jaar is geld nodig voor het maken van nieuwe steenuilnestkasten, voor ondersteuning van het vrijwilligerswerk, voor publiciteit, materiaal en gereedschap. Zo moeten in de komende maanden alle eerder geplaatste nestkasten (300) opnieuw worden aangepast om kauwen te weren. Eerst was een sluis door middel van het verspringen van de invliegopeningen voldoende om kauwen uit de kasten te weren. Ze waren niet in staat om door de haakse bocht die ze moesten maken, takken in de kast te leggen om een nest te maken.

Zie foto links Maar kauwen zijn slim en hebben daar in de afgelopen jaren iets op gevonden, ze maken geen takkennest meer in de nestkast. Nu is het dus noodzakelijk geworden om tussen de invliegschotjes een dwarsplankje te bevestigen waar een steenuil nog onder door kan, maar een kauw niet meer. **Zie foto rechts** Het plaatsen van zo'n dwarsplankje zal ter plaatse in het veld moeten gebeuren en dus was een decoupeerzaag op accu nodig. Het internetbedrijf **1^e Keus** (ook úw keus voor

kwiteit gereedschap) heeft het **Zeeuws Steenuilfonds** zo'n machine geschonken.

In het voorjaar hebben leden van Rotary Goes-de Bevelanden opnieuw 11 nieuwe steenuilnestkasten getimmerd.

Ook ú kunt ons steenuilbeschermingswerk steunen, bijv. met een (jaarlijkse) gift op bankrekening

NL71 ABNA 0510 336 167 van Het Zeeuwse Landschap Heinkenszand **tgV het Zeeuws Steenuilfonds (dit is heel belangrijk om bij uw betaling te vermelden)** Stichting Het Zeeuwse Landschap draagt de door de belastingdienst toegekende ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en heeft het CBF-keurmerk voor goede doelen.

Indien u geld overmaakt, wilt u dit dan nog even bevestigen op het antwoordformulier van de site van het Zeeuws Steenuilfonds en vermeld daar svp uw naam en adres en emailadres zodat we u op de hoogte kunnen houden van dit belangrijke beschermingswerk!

Peter Boelée 25 november 2019

